

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ
КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ, ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ ФАРМАЦІЄЮ

**ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ
В РАМКАХ КОНЦЕПЦІЇ
«НАВЧАННЯ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ
(LIFE LONG LEARNING)»:
НАУКА, ОСВІТА, ПРАКТИКА**

**МАТЕРІАЛИ ІV НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ, ЯКА ПРИСВЯЧЕНА
ПАМ'ЯТІ ПРОФ. ТОЛОЧКО ВАЛЕНТИНА МИХАЙЛОВИЧА**

21 листопада 2025 року

КРИЗА АНТИБІОТИКОРЕЗИСТЕНТНОСТІ: КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ АНТИБАКТЕРІАЛЬНИХ ПРЕПАРАТІВ

Чілчян М. В.

Кафедра організації, економіки та управління фармацією

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації

Національного фармацевтичного університету

м. Харків, Україна

mariam.chilchyan@gmail.com

Вступ. Нераціональне використання антибактеріальних препаратів (антибіотиків) є однією з найгостріших проблем сучасної медицини, що набула глобального масштабу. Антибіотикорезистентність – здатність бактерій протистояти дії лікарських засобів – щороку спричиняє зростання рівня захворюваності та смертності. Якщо не вжити термінових заходів, до 2050 року стійкість до антибіотиків може стати провідною причиною смерті у світі, випередивши онкологічні та серцево-судинні захворювання. Ця криза загрожує повернути людство в "доантибіотикову" еру, коли навіть звичайні інфекції були смертельно небезпечними.

Мета дослідження. Метою цього дослідження є комплексний аналіз основних причин та наслідків нераціонального використання антибактеріальних препаратів. Зокрема, дослідження має на меті виявити ключові проблеми, що сприяють розвитку антибіотикорезистентності в медичній та ветеринарній практиці, оцінити їхній вплив на здоров'я населення та економіку, а також запропонувати ефективні стратегії раціоналізації використання антибіотиків на національному та глобальному рівнях.

Методи дослідження. У роботі використано метод системного аналізу для вивчення взаємозв'язків між факторами, що спричиняють нераціональне

використання антибіотиків. Метод порівняльного аналізу застосовано для оцінки світового досвіду боротьби з антибіотикорезистентністю. Також були залучені статистичні дані ВООЗ, Центру з контролю та профілактики захворювань США (CDC) та інших міжнародних організацій для кількісної оцінки масштабів проблеми. Для формулювання рекомендацій використано метод синтезу, об'єднавши результати аналізу з наявними клінічними протоколами та законодавчими ініціативами.

Результати дослідження. Встановлено, що ключовими чинниками нераціонального використання антибіотиків є: 1) невиправдане призначення при вірусних інфекціях (наприклад, ГРВІ); 2) широке самолікування, обумовлене вільним доступом до препаратів; 3) недотримання пацієнтами повного курсу лікування; 4) використання у тваринництві не тільки для лікування, а й для стимуляції росту. Ці фактори призводять до селекції та поширення стійких штамів бактерій, що значно ускладнює лікування інфекцій, підвищує ризик ускладнень, збільшує економічні витрати на охорону здоров'я та створює екологічну загрозу.

Висновки. Криза антибіотикорезистентності вимагає негайних і скоординованих дій. Для її подолання необхідно впровадити комплексну стратегію, яка включатиме: посилення державного контролю за відпуском антибіотиків; систематичну освіту медичних працівників та населення щодо принципів раціональної антибіотикотерапії; інвестування в розвиток швидких діагностичних методів та пошук нових лікарських засобів. Лише спільними зусиллями всіх зацікавлених сторін можливо зберегти ефективність антибіотиків як одного з найважливіших досягнень сучасної медицини для майбутніх поколінь.